

Дарителството в България през 2018 г.

Проучване и анализ на
Български дарителски форум

Дарителството¹ в България през 2018 г.

Анализ на Български дарителски форум за практики и тенденции в дарителството и корпоративната социална отговорност

СЪДЪРЖАНИЕ

Обща картина на дарителството в България през 2018 г.

Колко са дарените средства?.....	2
Кои са дарителите?.....	2
Каква е средата за развитие на дарителството?.....	6

Подробно представяне на данните от изследването на дарителски практики и нагласи към дарителството в България през 2018 г.

1. Фондации.....	8
2. Компании.....	11
3. Физически лица.....	15
4. Еднолични търговци.....	23

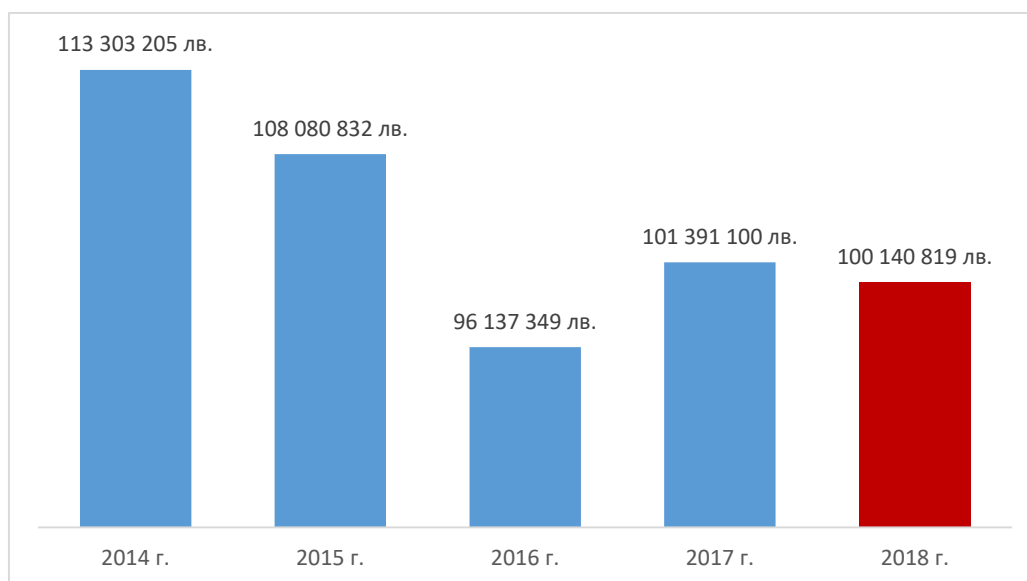
¹ Анализът се основава на база данни от Национална агенция по приходите за декларирани дарения от компании, еднолични търговци и физически лица, преглед на отчети в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, преглед на отчети на международни донорски организации, социологическо проучване, проведено от агенция „Алфа Рисърч“ през месец юни 2019 г., както и разширени въпросници до компании и фондации сред общността на дарителите в България; справка от трите мобилни оператора за даренията с обаждане и sms. Документът е изготвен с подкрепата на фондация „Чарлз Стюърт Мот“.

ОБЩА КАРТИНА НА ДАРИТЕЛСТВОТО В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 Г.

КОЛКО СА ДАРЕНИТЕ СРЕДСТВА?

Общата дарена сума от фондации, компании, еднолични търговци и физически лица през 2018 г. е **100 140 819 лева**. Спрямо 2017 г. се отчита спад в общия обем дарения от 1% или 1,25 млн. лева по-малко.

Фиг. 1: Общ обем на даренията за период от последните 5 години, лева

КОИ СА ДАРИТЕЛИТЕ?

Общността на частните дарители включва следните основни групи: фондации (международни и български), компании, които влагат средства в общественнополезни инициативи в България, еднолични търговци (ЕТ) и индивидуални дарители (физически лица).

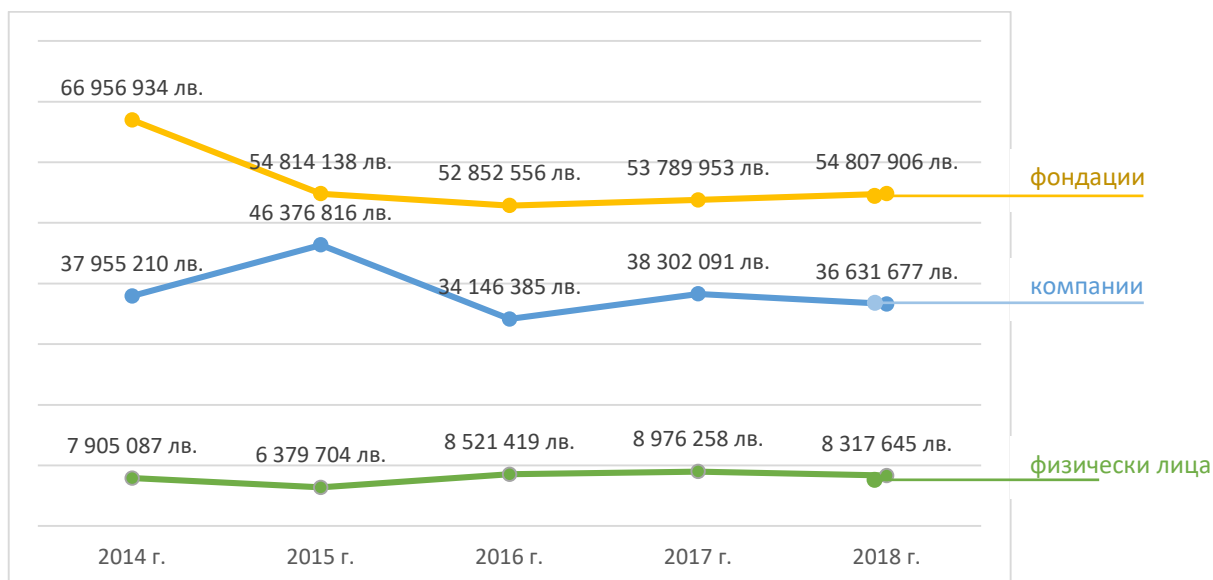
И през 2018 г., в продължение на тенденцията от предходните пет години, най-голям дарител на финансови средства са фондациите, следвани от компаниите. Даренията от индивидуални дарители се нареждат на трето място.

За периода от последните 5 години (2014 - 2018) се наблюдават следните основни тенденции:

- **Сравнително запазване на парите, дарени от фондации** (с изключение на ясно изразения пик на увеличение през 2014 г.;) през 2018 г. се наблюдава лек ръст от 1 млн. лева спрямо предходната година;
- **Спад на даренията от компании и индивидуални дарители** съответно с 4% за компаниите и 7% за даренията от физически лица.

- **За пета поредна година се запазва тенденцията повече от половината обем дарени средства да са предоставени от фондациите.** През 2018 г. фондациите са дарили 55% от общия обем дарения за общественозначими каузи, делът на компаниите е 37%, колкото е и средният процент дарени средства от тях за периода от 2014 г.

Фиг. 2: Дарени средства по източници за последните 5 години, лева

Фондациите:

- **Обем дарения: 54 807 906 лева**
- **Приоритетни сфери на дарителство:** Сферата „Образование и наука“ остава на челно място по приоритет за инвестиции от страна на фондациите. 22% от включените в проучването фондации отбелязват, че даряват в полза на деца и млади хора в сферата на образованието и науките. На следващо място се нареждат сферите „Опазване на околната среда“ с 14% и „Социална подкрепа“ с 13%.

- **Тенденции**

Финансовият принос на фондациите чрез предоставяне на дарения за осъществяване на общественозначими каузи е безспорен и през 2018 г. Инвестираните от фондациите 54,8 млн. лева формират 54,7% от общия обем дарения през годината.

Ролята на фондациите не се измерва единствено чрез обема предоставени средства – независими от държавата и с възможност за своевременно и гъвкаво вземане на решения, фондациите работят по най-належащите обществени проблеми и играят важна роля като двигател на иновациите и защитата на човешките права. Фондациите остават основен финансов източник, отделно от публичните финансиращи механизми, за гражданските организации и

неформалните местни групи, които целят повишаване качеството на живот и застъпване на интересите на различни уязвими групи.

Въпреки значимия принос на Фондация „Америка за България“, която продължава да бъде най-големият дарител в страната, международните фондации следват политика на плавно оттегляне на финансиращите им програми от България.

Компании с активни дарителски политики избират да предоставят дългосрочна подкрепа за значими обществени каузи като създават свои корпоративни фондации в обществена полза. По този начин инвестициите са освен дългосрочни, но и ясно структурирани и системни. Такъв е примерът със създаването и активното започване на дейност на фондация „Карол Знание“ през 2018 г., която подкрепя млади български учени с проекти в приложната наука.

Компаниите:

- **Обем дарения: 36 631 677 лева.** След ръста от 12% през 2017 г. спрямо предходната година през 2018 г. корпоративните дарения отново отбелязват спад макар в по-ниска степен (минус 4 %). Броят на компаниите, декларирали дарения, остава почти без изменение.
- **Сфери на дарителство:** Компаниите приоритетно подкрепят развитието на деца и млади хора, като инвестират в сферите „Образование и наука“ и „Социална подкрепа“. На следващо място се нареждат инвестициите за опазване на околната среда.

- **Тенденции**

Ръстът на корпоративните дарения от 12% през 2017 г. и добрите икономически показатели в последните две години за страната не доведоха до очакваното увеличение на обема дарени средства от компаниите през 2018 г. Налице е сравнително запазване на броя юридически лица, които декларират направени дарения. Почти без промяна са дарените средства от компаниите (намаление от 4% спрямо 2017 г.).

Според Института за икономически изследвания при БАН² вътрешната среда през 2018 г. от икономическа гледна точка е била относително стабилна и спокойна, но погледната в цялост се характеризира с продължаваща тенденция към нагнетяване на политическото напрежение. Годината бе изпъстрена с вотове на недоверие, протести и оставки на министри. Българската икономика е силно зависима и от външните фактори на търсене и финансиране. Следвайки глобалните тенденции, очакванията за забавяне на икономическия растеж в страната станаха все по-осезаеми и ограничаващи бизнес решенията в т.ч. и тези за дарителските инвестиции в обществени каузи.

² [Икономическо развитие и политики в България: оценки и очаквания, Годишен доклад](#)

Корпоративните дарения през 2018 г. запазиха своя „предпазлив“ характер. Компаниите продължиха да подкрепят каузи, които не предизвикват обществено разделение в спор за смисъла им, запазени са дългосрочните партньорства с НПО.

Физическите лица:

- **Обем дарения: 8 317 645 лева**
- **Сфери на дарителство:** здраве (67%), социална подкрепа (50%), при бедствия и аварии (24%).

- **Тенденции**

Имайки предвид проучванията и анализите в последните години, които БДФ прави, може да се обобщи, че се очертава цялостна тенденция към запазване на отношението и възприятията на българските граждани към дарителството, но и умерено негативна промяна в практиката на хората. Национално представителното проучване за последната година регистрира спад в дарителската активност на българските граждани в няколко посоки:

- Спад в дела на извършвалите дарителска активност през 2018 г. – от 45% до 40%. Той е съпроводен с намаляване дела на направилите финансови дарения (въпреки че остават най-често прилаганата форма) за сметка на нарастване в дела на дарявалите вещи, стоки и/или труд.
- Силно ограничен остава делът на декларираните финансовите си дарения с цел ползване на данъчни облекчения. Както и година по-рано причините за това са спонтанност на даренията и незаинтересованост от данъчните облекчения. Това е логично предвид липсата на устойчива систематична практика на дарителство.
- Както и в предишни години продължава практиката да се дарява инцидентно, като реакция на вече възникнали проблеми. Сред българското общество все още не е изградена нагласа и практика към систематична, устойчива подкрепа за конкретна кауза. Дарителството продължава да се извършва като реакция на конкретни казуси. Затова и сред най-често подпомаганите през 2018 г. отново са здравни и социални въпроси. Крехка положителна тенденция е налице в подкрепата за каузи в областта на образованието, културата, изкуството, човешките права: въпреки, че остават ниски като общо равнище, налице е значим ръст в дела на дарявалите за тях.
- Предвид очертаната по-горе обща картина, сред най-често ползваните начини за даряване се открояват даренията в кутия, закупуване на стоки, чрез които се набират средства за определена кауза, полагане на доброволен труд и пр. SMS

даренията все още са сред посочваните като най-ползвани начини, но вече трета поредна година регистрират съществен спад в предпочитанията.

- Основен мотив за извършването на дарение остава желанието да се помогне. Конкретни проблеми и/или персонални казуси продължават да са по-ангажиращи от общите казуи.
- Проблемите и бариерите пред дарителството са аналогични на установените в предишни години. Като основни проблеми при извършването на дарения хората открояват липсата на информация какво се случва с набраните средства и помощи или с други думи – недостатъчна запознатост на обществото с отчетността. Това не означава непременно, че няма отчетност, а че тя не достига до хората (може би и поради слаба заинтересованост).

Едноличните търговци:

- **Обем дарения: 383 591 лева**
- **Сфери на дарителство:** местни казуи на граждански организации, здравна и социална подкрепа на хора в нужда
- **Тенденции**
По данни на НАП през 2018 г. се наблюдава увеличение от 19% в обема дарени средства, декларирани от едноличните търговци, при почти равен брой търговци през двете години. Обемът дарени от ЕТ средства през годината формира 0,4% от общия обем дарени средства.

КАКВА Е СРЕДАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ДАРИТЕЛСТВОТО?

Политическата среда за развитие на дарителството в Европа се различава значително в различните страни, включително и сред тези в рамките на Европейския съюз. Докато правителствените политики активно подкрепят дарителството в страните от Западна Европа, политическото напрежение между правителствата и частните дарителски организации стана все по-осезаемо в Източна Европа през 2018 г. В България контекстът бе дебело подчертан от липсата на категоричен държавен ангажимент към насърчаване на дарителството и конкретни мерки за признаване и насърчаване ролята на дарителите, особено по отношение на утвърждаване на демократичните ценности и човешките права.

Законодателната рамка в страната е привидно подкрепяща развитието на дарителството. При съществуващи възможности за ползване на данъчни облекчения при дарения едва 0,8% от компаниите и 0,3% от физическите лица, подали годишни

данъчни декларации, са декларирали направените от тях дарения. Хората не разпознават този механизъм като държавна подкрепа към дарителството или го намират за бюрократичен, тромав и с потенциален риск от административни трудности. В същото време публичното пространство бе изпълнено с казуси (закриването на Център „Фонд за лечение на деца“, ратификацията на т. нар. Истанбулска конвенция, общественото обсъждане на Националната стратегия за детето 2019 – 2030 и др.), които принудиха гражданските организации, които работят в сферата на детските и човешките права, в т.ч. и дарителите, сами да се справят с общественото напрежение. Държавната администрация с пасивното си поведение не допринесе за системно изясняване на всички критични въпроси, напротив остави широко пространство за открити, неоснователни и крайни нападки към българските НПО и международните фондации.

През 2018 г. не бяха инициирани промени в нормативни документи, които да повлияват положително върху решението на дарителите да инвестират средства в общественозначими каузи. За сметка на това в края на годината бяха направени промени, които по-скоро отрекоха сравнително добре установени до момента практики: така например Център „Фонд за лечение на деца“ бе закрит и трансформиран като дейност към Националната здравноосигурителна каса. Частните дарения на хора и компании в подкрепа на лечението на деца бяха част от ресурсите на Фонда, който ги управляваше по прозрачен и проследим начин. С преминаването на Фонда към НЗОК се даде законова възможност със същия процент облекчения (50%) да се ползват и дарителите към звеното в НЗОК, което поема работата на Фонда. Данните дали има дарители за НЗОК ще бъдат публикувани в анализа за 2019 г. В същото време впечатление прави многократното увеличаване на публичните кампании за лечение на деца и лица над 18 г.

В сравнително нестабилната политическа среда и в контекста на очакванията за стесняване на пазарите компаниите избраха по-консервативни дарителски инвестиции, част от международните фондации следват стратегия на оттегляне от страната.

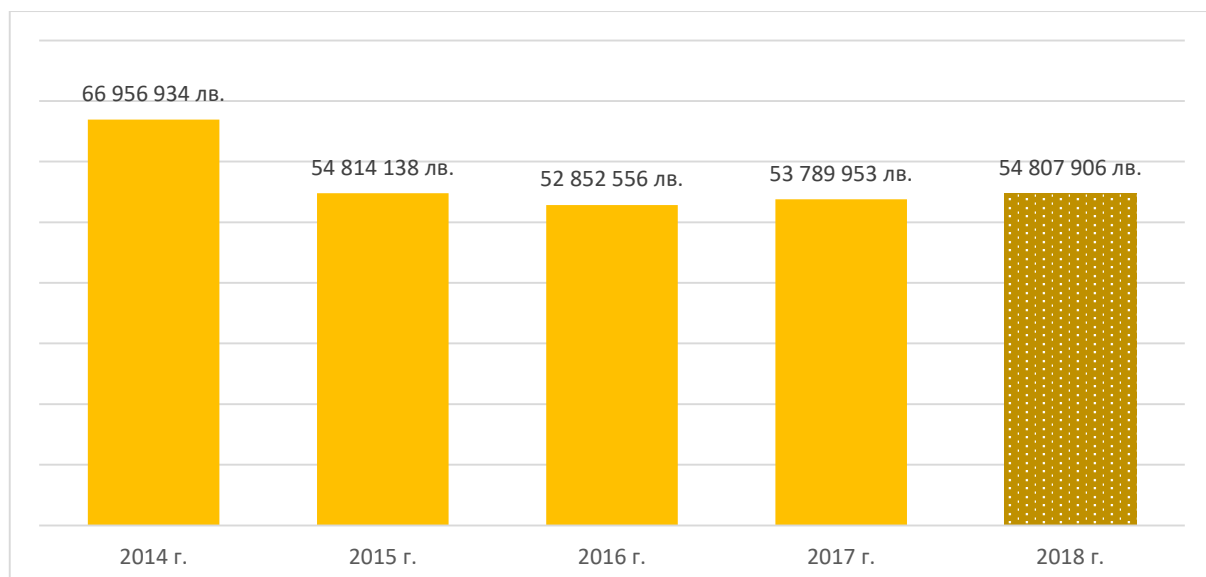
ПОДРОБНО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДАННИТЕ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО НА ДАРИТЕЛСКИ ПРАКТИКИ И НАГЛАСИ КЪМ ДАРИТЕЛСТВОТО В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2018 Г.

1. Фондации

1.1. Размер на даренията

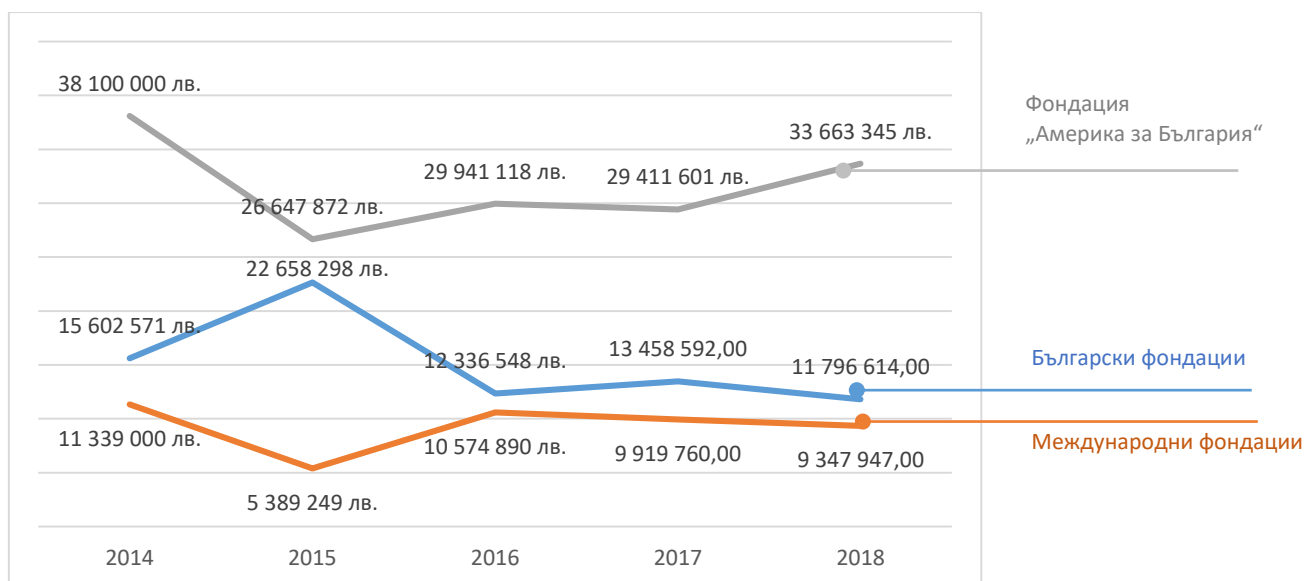
Общата сума дарения от фондации през 2018 г. е **54 807 906 лева**. Обемът се формира от даренията (отпуснатите грантове, стипендии и награди), направени от български и международни фондации, които предоставят финансиране в България. Спрямо 2017 г. се отчита несъществена промяна – увеличение в обема предоставени средства от фондации в подкрепа на каузи от 2%.

Фиг. 3: Графика на общия обем дарения от фондации за последните 5 години, лева

По отношение на даренията, предоставени от международните фондации, които реализират програми в страната и подкрепят български неправителствени организации, не се наблюдава съществена промяна. Спад в обема дарения се наблюдава и сред българските фондации. Запазва се тенденцията Фондация „Америка за България“ да е организацията със най-значим принос в даренията от фондации, като обемът средства, предоставени от фондацията през 2018 г., е с 14% повече спрямо предходната година. За по-обективно отразяване на полето дарените средства от нея се представят отделно от даренията, направени от останалите фондации, включени в проучването.

Фиг. 4: Дарени средства от български и чуждестранни фондации и фондация „Америка за България“ за последните 5 години, лева

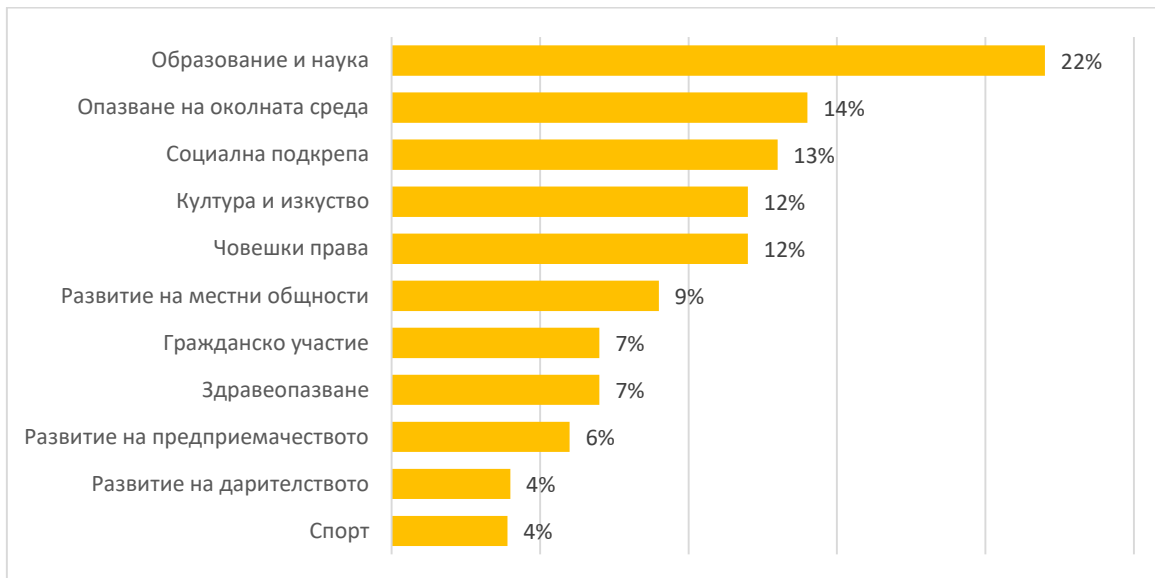

1.2. Сфери на подкрепа от фондациите

И през 2018 г., както в последните 5 години, сферата „Образование и наука“ е най-предпочитаната за предоставяне на дарителски инвестиции от фондациите. Значим е делът на финансиране за подобряване на образователната инфраструктура и достъпа до образование. Крайните получатели на подкрепата са децата и учениците, при които се цели повишаване на функционалната грамотност, практическите знания и умения, но също така се инвестира и значим ресурс за насърчаване на младите хора да развият потенциала си в природните науки.

В сравнение с предходната 2017 г. прави впечатление, че през 2018 г. повече фондации предоставят финансиране в сферите „Опазване на околната среда“ и „Човешки права“. „Развитие на предприемачеството“ е друга сфера, с която все повече програми и фондове се обвързват.

Фиг. 5: Сфери на подкрепа от фондациите през 2018 г.

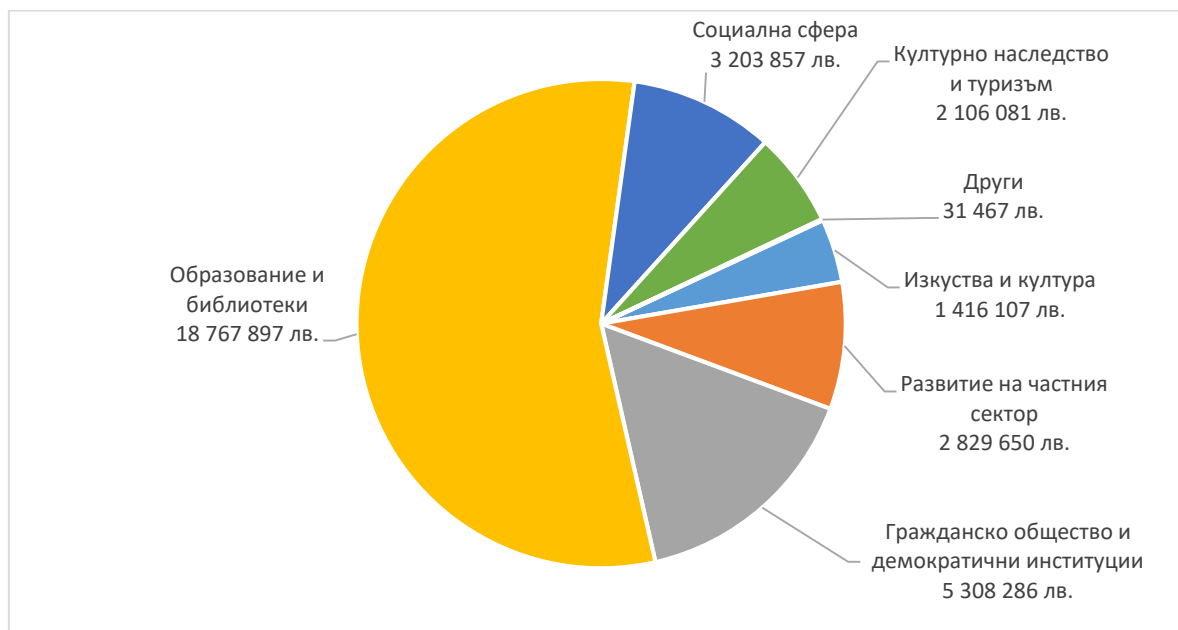
1.3. Фондация „Америка за България“

Общият брой на одобрените проекти през календарната 2018 година от Фондация „Америка за България“ е 64 на обща стойност от 13 598 297 лв.

Обемът отпуснати средства през 2018 г. включително и такива, които са за проекти, стартирали в по-ранна година, но имат финансиране през 2018 г. от Фондация „Америка за България“, е 33 663 345 лв.

Повече от половината отпуснати средства (57%) Фондацията е инвестирала в значими проекти в сферите „Образование и библиотеки“, за проекти в сферата „Гражданско общество и демократични институции“ са предоставени 16% от общия обем финансиране.

Фиг. 6: Разбивка на дарените средства в лева по приоритетни области на финансираните проекти през 2018 г. от Фондация „Америка за България“

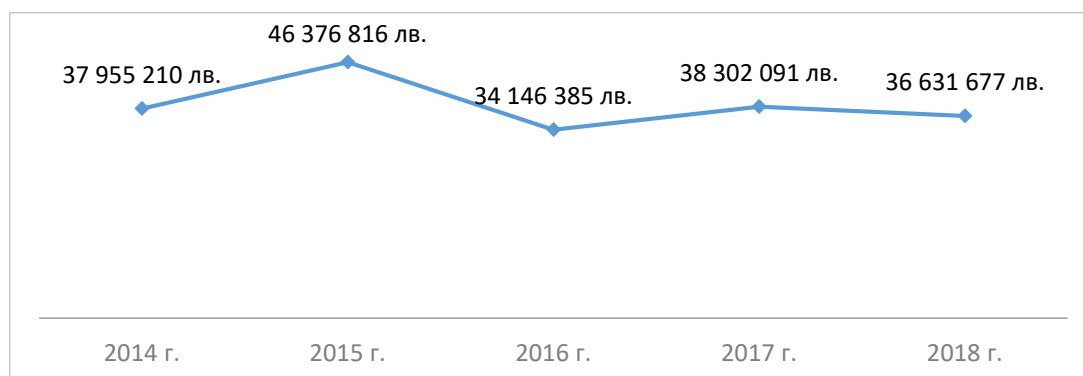

2. Компании

2.1. Размер на даренията

През 2018 г. компаниите са дарили общо **36 631 677 лева**³. Спрямо предходната 2017 г. се отчита 4% спад на декларираните дарения от компании.

Фиг. 7: Графика за обема на даренията от компании за последните 5 години, лева

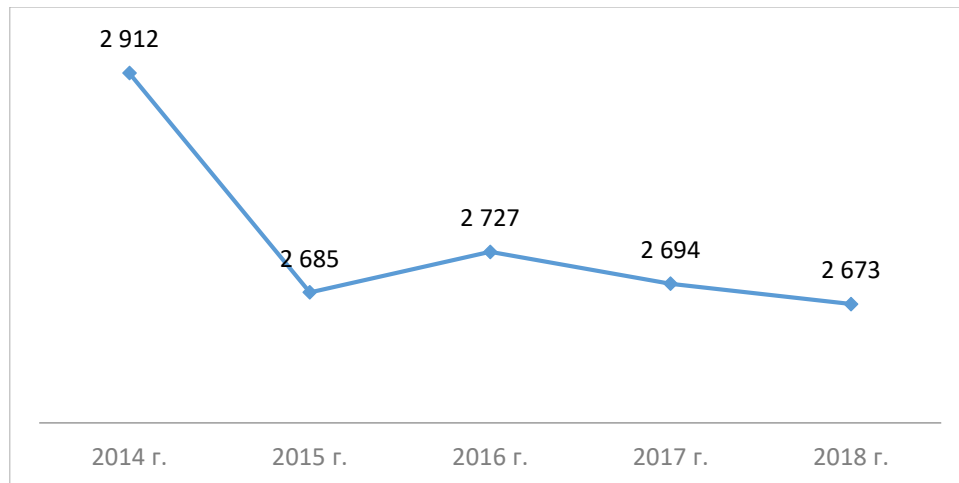
2.2. Брой дарители

Фирмите, обявили дарения през изминалата година, са **2 673**. Спрямо 2017 г. се регистрира сравнително запазване на броя на компаниите, декларирали дарени средства.

³ Съгласно справка от НАП за декларираните дарения в годишната данъчна декларация по ЗКПО през 2018 г.

Запазва се тенденцията на изключително нисък процент компании, които декларират направени дарения. През 2018 г. броят юридически лица, декларирали предоставена подкрепа под формата на дарения, е едва **0,8%** от общия брой лица, подали своите декларации по ЗКПО.

Фиг. 8: Графика за броя компании, декларирали дарения за последните 5 години

2.3. Категории получатели

Нормативната рамка в България дефинира 4 основни групи получатели на дарения. Съгласно ЗКПО всяка от компаниите, направила дарение през финансовата година, декларира към коя от групите се съотнася организацията или физическото лице, получило дарението. Различните групи получатели на дарения са обвързани с методологията, по която се изчисляват данъчните облекчения за дарителите, а именно: при дарения в полза на лица с код 01 данъчното облекчение е до 10% приспадане от сумата на данъчната основа, в полза на лица с код 02 – до 50% от данъчната основа, в полза на лица с код 03 – до 15% от данъчната основа и при дарения в полза на лица с код 04 облекчението е без ограничение в размера на разхода за дарение при конкретните условия.

**Фиг. 9: Справка за направени дарения от декларациите по чл. 92 от ЗКПО
за 2017 и 2018 г.**

Показател	2018		2017	
	Брой лица, направили дарение	Сума на направените дарения	Брой лица, направили дарение	Сума на направените дарения
Дарения в полза на лица с код 01: здравни и лечебни заведения; специализирани институции за предоставяне на социални услуги за деца и възрастни; детски ясли, детски градини, училища, висши училища или академии; регистрирани в страната вероизповедания; специализирани предприятия или кооперации на хора с увреждания; хора с увреждания; лица, пострадали при бедствия по смисъла на Закона за защита при бедствия, или на семействата им; Българския Червен кръст; социално слаби лица; деца с увреждания или без родители; юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, с изключение на организации, подпомагачи културата по смисъла на Закона за меценатството; Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници"; комуни за лечение на наркозависими, както и на наркозависими лица за тяхното лечение; детския фонд на Организацията на обединените нации (УНИЦЕФ)	2 627	36 197 054	2 643	37 699 597
Получатели с код 02				
Център „Фонд за лечение на деца“	21	229 529	24	298 406
Център „Фонд за асистирана репродукция“				
Получатели с код 03	12	140 713	14	254 700
По реда и условията на Закона за меценатството				
Получатели с код 04				
Дарения на компютри и периферни устройства за тях, произведени до една година преди датата на дарението, в полза на български училища, включително висши училища	13	64 381	13	49 388
Общо:	2 673	36 631 677	2 694	38 302 091

През 2018 г. броят компании, декларирали дарения в подкрепа на лица с код 01, е без съществено изменение спрямо 2017 г. Разликата обаче в дарените обеми средства е от 1,5 млн. лева повече през 2017 г. Оттук следва изводът, че средно компанияте са дарявали по-малки суми в сравнение с предходната година за получатели с код 01.

При даренията в полза на центрoвете „Фонд за лечение на деца“ и „Фонд за асистирана репродукция“ се наблюдава намаление в дарените средства при сравнително запазване на броя компании, декларирали дарения в подкрепа на двата фонда.

При даренията по реда на Закона за меценатството почти няма изменение по отношение на броя лица, направили дарения, но пък се регистрира почти наполовина по-малко дарени средства.

По отношение на дарената техника при регламентираните условия по ЗКПО се наблюдава увеличение на стойността дарени средства.

2.4. Области на даряване

Проучване на БДФ за сферите на подкрепа от страна на компаниите посочва запазване на тенденцията корпоративните инвестиции приоритетно да бъдат насочвани към образование и наука, в т.ч. към детско и младежко развитие. 24% от компаниите, участвали в проучването, посочват, че предоставят дарения в сферата на образованието и науката, като крайните получатели са деца, подрастващи и млади хора. Сред основните мотиви са осъзната необходимост от инвестиции за по-качествено образование и ефективна функционална грамотност на младите хора – бъдещите служители и потребители на развиваните продукти и услуги от страна на компаниите. Подкрепата в социалната сфера е подход за осигуряване на достъп до услуги и подпомагане на хора и семейства в нужда.

Сред сферите, в които компаниите в най-малка степен даряват, са човешки права (2%) и социално предприемачество (Друго, 1%).

Фиг. 10: Сфери на подкрепа от страна на компаниите за 2018 г.

Най-честите получатели на дарения от компаниите през 2018 г. са гражданските организации (в т.ч. сдружения и фондации), детските градини, училищата и университетите.

Най-предпочитаните механизми, чрез които компаниите са дарявали средства през годината, са: директни дарения за реализиране на дейност, грантова програма за финансиране на проекти, маркетинг, свързан с кауза, и спонсорство.

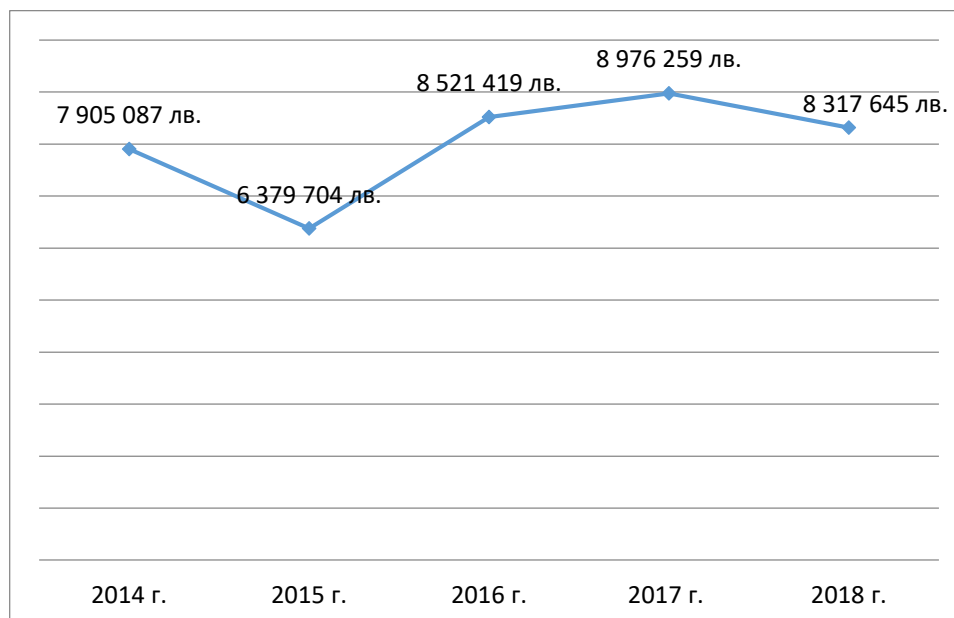
През 2018 г. се наблюдава и тенденция към по-ясно изразено профилиране на социалноотговорните корпоративни инвестиции, напр. чрез стесняване на сферите за подкрепа. По този начин компаниите се стремят към постигане на устойчив ефект в подкрепените сфери и разпознаваемост на бранда.

3. Физически лица

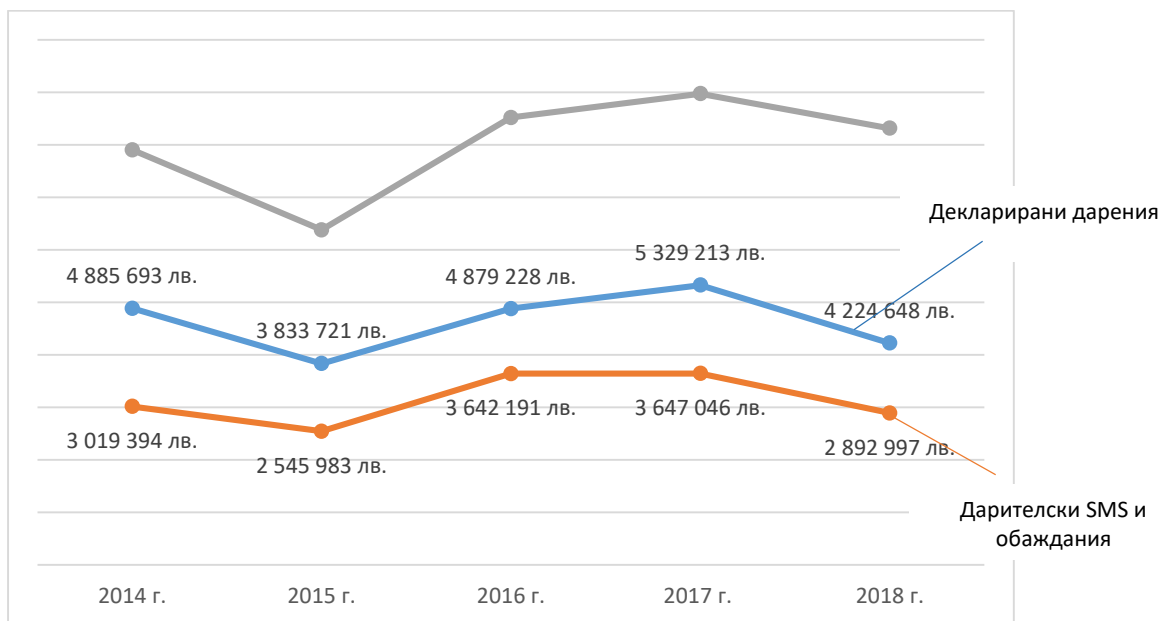
3.1. Общ размер на дарените средства от физически лица

През 2018 г. общият размер на финансовите дарения от физически лица е **8 317 645 лева**. Обемът се формира от декларираните данни от физическите лица пред НАП и дарителските обаждания и SMS по данни от мобилните оператори и онлайн дарения. Спрямо 2017 г. се регистрира 7% спад в дарените суми от физически лица.

Фиг. 11: Графика на дарените финансови средства от физически лица в последните 5 години, лева

Фиг. 12: Тенденции в дарените средства с дарителски SMS и обаждания и декларирани дарения от физически лица през за последните 5 години

3.2. Дарения от физически лица по данни на НАП

Съгласно справка от данъчните декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ за 2018 г. сумата на направените дарения е 4 224 648 лв., което е 21% по-малко спрямо дарените средства през 2017 г. През 2018 г. 1 4484 физически лица са декларирали дарения, докато през 2017 г. техният брой е бил 1 400 човека.

По отношение на получателите на даренията (юридически и физически лица) нормативната рамка отново дефинира групи/кодове лица като при компаниите, в чиято полза се правят даренията. Единствената разлика е, че физическите лица не биха могли да декларират дарения на компютри срещу данъчни облекчения. Картината за 2018 г. сочи общо увеличение от 6% на броя физически лица, декларирали дарения към трите основни групи. То основно идва от регистрираното увеличение за лица, декларирали дарения към получатели с код 01.

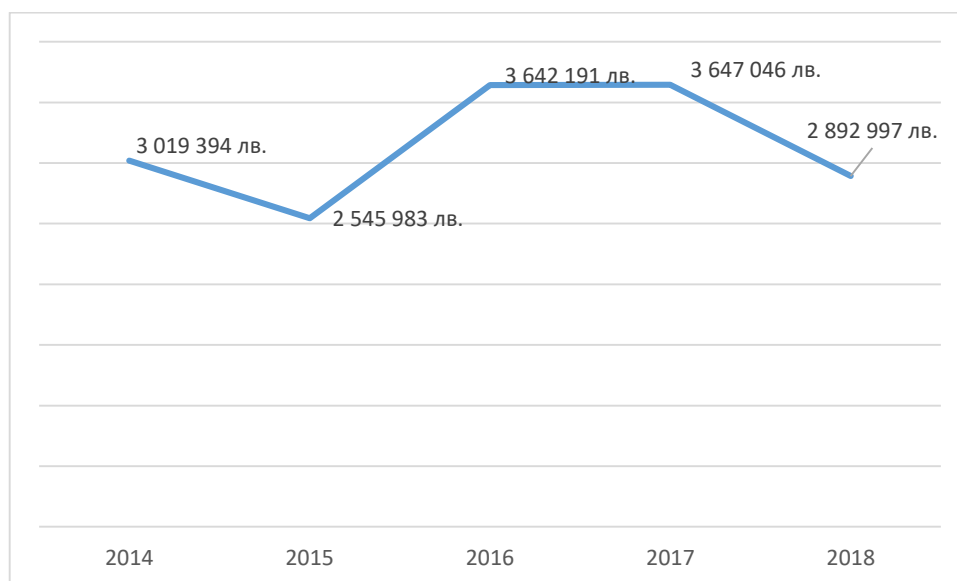
Фиг. 13: Брой физически лица, направили дарение, и суми на даренията за 2017 и 2018 г. по данни на НАП

Показател	2018		2017	
	Брой лица, направили дарение	Сума на направените дарения	Брой лица, направили дарение	Сума на направените дарения
Получатели с код 01 Здравни и лечебни заведения, специализирани институции за предоставяне на социални услуги на деца и възрастни, детски градини, училища, университети, културни и образователни институции, НПО в обществена полза, Български Червен кръст, УНИЦЕФ	1 429	4 150 183	1 270	5 005 453
Получатели с код 02 По реда и условията на Закона за меценатството	3	13 380	69	311 300
Получатели с код 03 Център „Фонд за лечение на деца“ Център „Фонд за асистирана репродукция“	52	61 085	61	12 460
ОБЩО:	1 484	4 224 648	1 400	5 329 213

3.3. Дарения с дарителски SMS-и, обаждания и онлайн дарителски платформи

Справка от трите мобилни оператора в страната (A1, Telenor, VIVACOM,) сочи спад с 21% на сумите, дарени от физически лица с дарителски SMS и обаждания, спрямо предходната година. През 2018 г. с дарителски SMS и обаждания са дарени **2 892 997,46 лева**.

Фиг. 14: Графика на дарените суми чрез дарителски SMS и обаждания за последните 5 години, лева

С дарителските номера се подкрепят инициативи като: „Българската Коледа“, кампании на Министерство на отбраната и Министерство на вътрешните работи в помощ на деца на пострадали и загинали техни служители по време на служебен дълг, кампании на УНИЦЕФ България, фондация „И аз мога“, SOS Детски селища, Български Червен кръст, както и кампаниите, които набират подкрепа и чрез единния дарителски номер 17 777 - DMS.

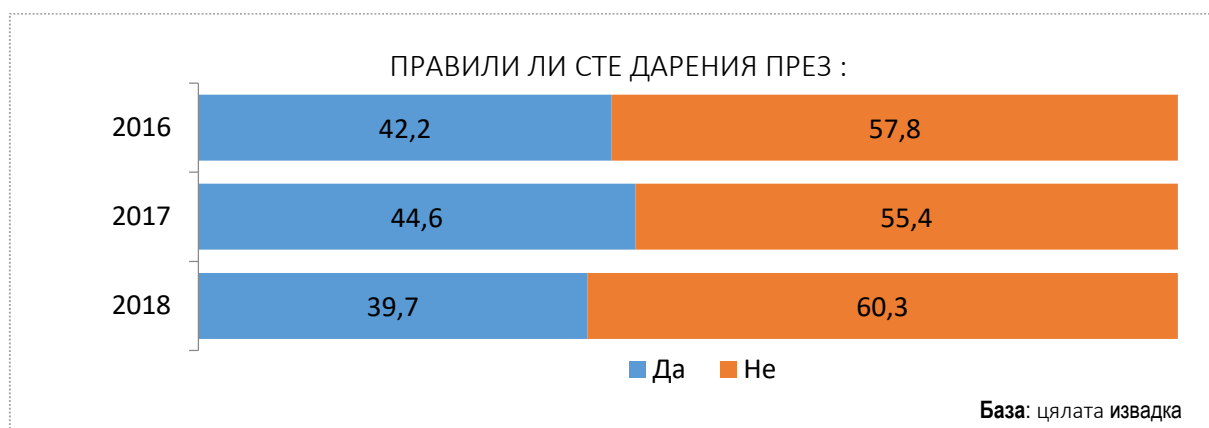
Увеличава се дарителската подкрепа за каузи през онлайн платформи.

3.4. Обществено проучване за дарителски практики и нагласи към дарителството

За целите на анализа на дарителството и по поръчка на БДФ „Алфа Рисърч“ проведе представително проучване за нагласите сред хората през 2018 г.

В сравнение с проучването през 2017 г. се отчита 5% спад сред хората, които споделят, че са правили дарения през 2018 г.

Фиг. 15: Съотношение между броя хора, потвърдили че са дарили средства, и тези, които не са дарили за периода 2016 – 2018 г.

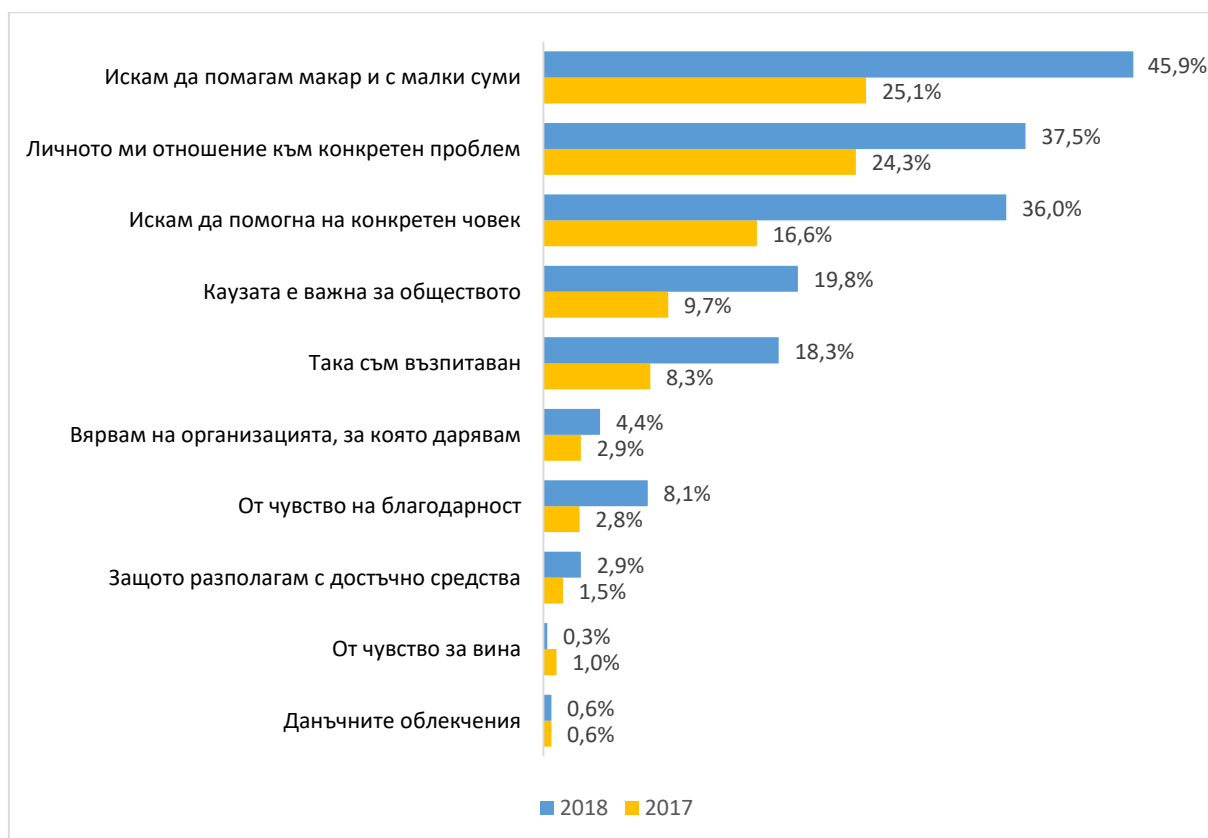
Сред дарявалите през 2018 г. хора 7,5% по-малко спрямо предходната година са посочили, че са дарявали пари. Сред дарявалите вещи/предмети и труд се наблюдава увеличение спрямо 2017 г. (с 13% повече хората са дарявали нефинансови ресурси).

Фиг. 16: Съотношение между броя дарявали хора в зависимост от вида дарен ресурс през 2017 и 2018 г.

Най-силните мотиви за индивидуалните дарители са, защото искат да помагат, макар и с малки средства и личното отношение към каузата и конкретното предназначение на дарението.

Фиг. 17: Основни мотиви за даряване сред хората през 2017 и 2018 г. (%)

В дъното на графиката тенденциозно остава с най-нисък дял мотивацията като следствие на данъчните облекчения за индивидуалните дарители. Едва 5% от дарявалите през 2018 г. по данни на проучването са декларирали своите дарения. Основите причини да

не декларират дарения са заради спонтанност и незаинтересованост от възможни данъчни облекчения.

Фиг. 18: Причини, заради които хората не декларират направените от тях дарения през 2018 г. (%)

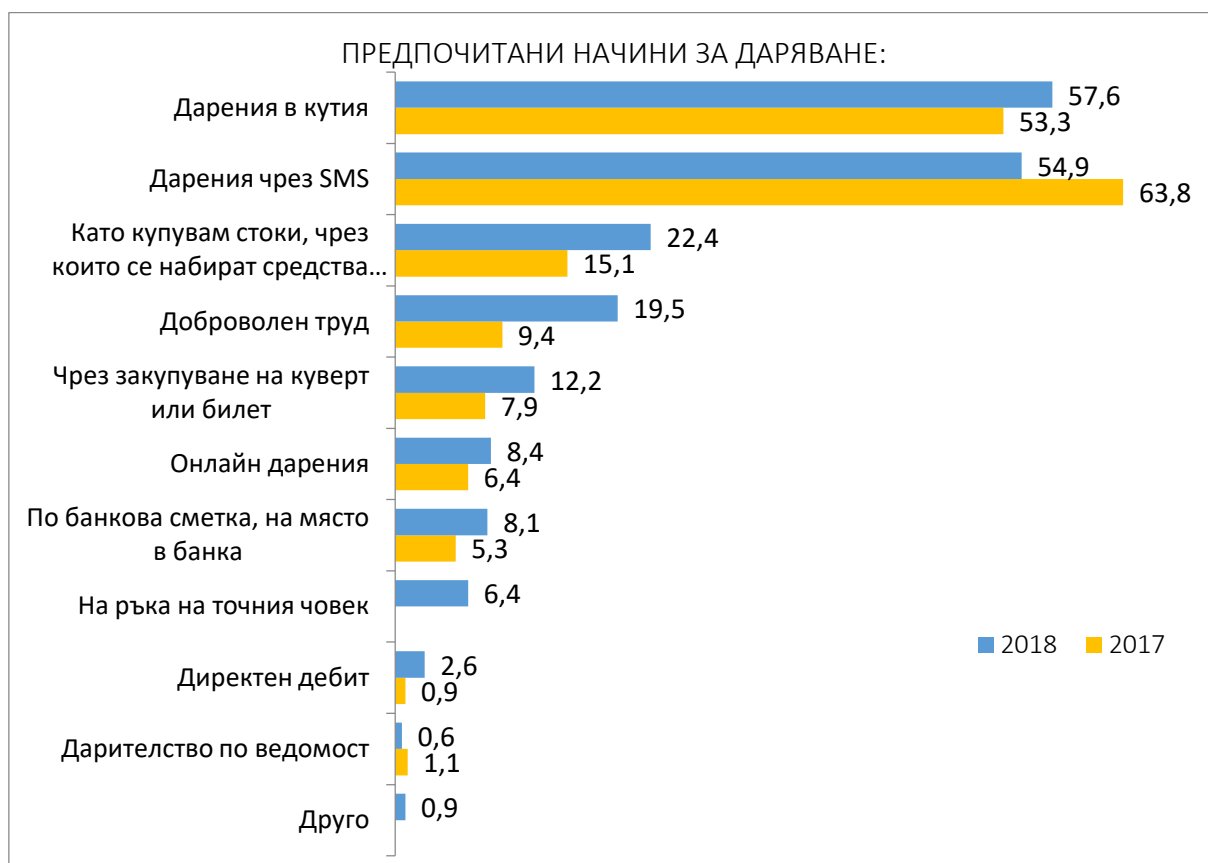
По отношение на избора на кауза, за която хората даряват, няма съществена промяна. Запазва се тенденцията предимно да се дарява за лечението на хора и оказването на социална подкрепа на хора в нужда. Ръст се наблюдава и при даряването на каузи, свързани с човешките права.

Фиг. 19: Приоритетни каузи за подкрепа от страна на хората през 2017 и 2018 г.

В избора на начин, чрез който хората даряват средства, се наблюдават любопитни промени спрямо предходната 2017 г. Даренията в кутия отново са най-предпочитани въпреки по-ограничените възможности за проследяване на направените дарения и как те са повлечали на подкрепената кауза. Този избор е в съответствие със силно изразения спонтанен характер по отношение на мотивацията на хората да даряват. Налице е почти 10% спад при избора да даряване на средства чрез дарителски SMS-и и обаждания спрямо 2017 г. Впечатление прави увеличението при избора на даряване чрез закупуване на стоки, обвързани с кауза, както и чрез доброволен труд.

Фиг. 20: Предпочитани начини на даряване през 2018 в сравнение с 2017 г.

Фиг. 21: Проблеми пред индивидуалните дарители през 2018 г. (%)

Отговори на въпрос: Кой е основният проблем, с който сте се сблъскали като дарител?

Фиг. 22: Бариери пред индивидуалните дарители през 2018 г. (%)

Отговори на въпрос: Поради какви причини не сте дарявали през 2018 г.?

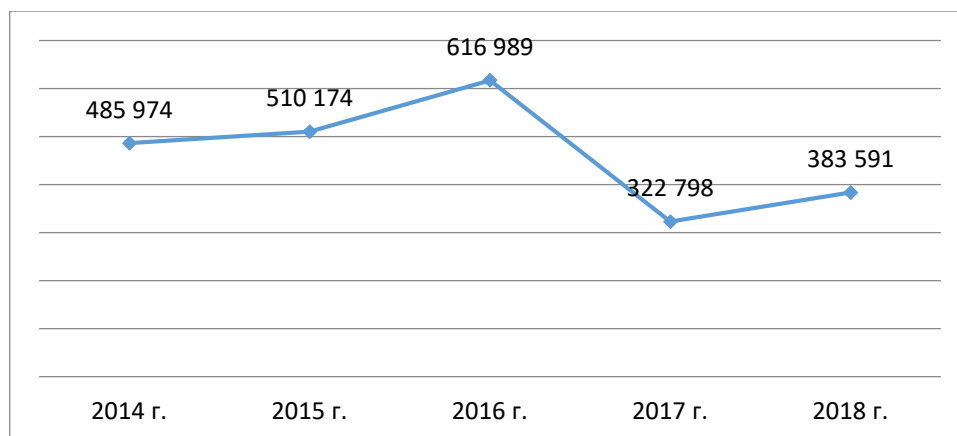

4. Еднолични търговци

4.1. Размер на дарените средства

През 2018 г. общият размер на даренията от еднолични търговци (ЕТ) е **383 591 лева**, съгласно справка от НАП за направените дарения. Спрямо 2017 г. се регистрира увеличение от 19 % на дарените суми от ЕТ.

Фиг. 22: Графика с даренията в лева от ЕТ за последните 5 години (лева)

- 4.2. Брой и насоченост на подкрепа от едноличните търговци, декларирани дарения през 2018 г.

Фиг.23: Справка за декларираните дарения от ЕТ през 2017 и 2018 г.

Показател	2018		2017	
	Брой лица, направили дарение	Сума на направените дарения	Брой лица, направили дарение	Сума на направените дарения
Получатели с код 01 Здравни и лечебни заведения, специализирани институции за предоставяне на социални услуги на деца и възрастни, детски градини, училища, университети, културни и образователни институции, НПО в обществена полза, Български Червен кръст, УНИЦЕФ	135	381 491	146	322 075
Получатели с код 02 По реда и условията на Закона за меценатството	1	100	3	623
Получатели с код 03 Център „Фонд за лечение на деца“ Център „Фонд за асистирана репродукция“	1	2 000	0	0
Получатели с код 04 Дарения на компютри и периферни устройства за тях, произведени до една година преди датата на дарението, в полза на български училища, включително висши училища	0	0	1	100
	137	383 591	150	322 798

Дарителството в България през 2018 г.

Анализ на Български дарителски форум за практики и тенденции в дарителството и корпоративната социална отговорност

Анализът се основава на база данни от Национална агенция по приходите за декларирани дарения от компании, еднолични търговци и физически лица, преглед на отчети в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, преглед на отчети на международни донорски организации, социологическо проучване, проведено от агенция „Алфа Рисърч“ през месец юни 2019 г., както и разширени въпросници до компании и фондации сред общността на дарителите в България.

Анализът е изготвен с подкрепата на фондация „Чарлз Стюърт Мот“.

